

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์
Weekly Epidemiological Surveillance Report, Thailand

ปีที่ 42 ฉบับที่ 33: 26 สิงหาคม 2554

Volume 42 Number 33 : August 26, 2011

สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

แนวทางการเฝ้าระวัง สอบสวนและรายงานโรค

กรณีสงสัยติดเชื้อเอนเทอโรไวรัสที่มีอาการรุนแรงและการระบาดของโรคมือเท้าปาก

✉ wesr@windowslive.com

สำนักโรคระบาดวิทยา
กรมควบคุมโรค

- กรณีผู้ป่วยเด็กที่มีไข้ ร่วมกับ อาการหอบเหนื่อยเฉียบพลัน และมีอาการหรืออาการแสดงที่บ่งชี้การติดเชื้อในระบบประสาท (CNS infection) อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้
  - มีอาการชัก/เกร็ง (seizure/convulsion) หรือ
  - สั่น (tremor) หรือ
  - มีอาการแขน ขาอ่อนแรง (acute flaccid paralysis) หรือ
  - ตรวจร่างกายพบ myoclonic jerk หรือ
  - ตรวจร่างกายพบ meningeal sign
- กรณีผู้ป่วยเด็กมีอาการไม่ครบเกณฑ์ในข้อ 1 แต่มีอาการของโรคมือ เท้า ปาก (Hand-foot-mouth disease) หรือมีเฉพาะแผลในปาก โดยไม่มีผื่นหรือตุ่มน้ำที่ฝ่ามือ ฝ่าเท้า (Herpangina) ให้รายงานผู้ป่วยในรายงาน 506 เป็นโรคมือ เท้า ปาก สำหรับกรณีที่ดึงข้อมูลจากรหัส ICD10 ให้ดึงข้อมูลจากทั้งรหัส B08.4 และ B08.5 และตรวจสอบว่ามีผู้ป่วยเป็นกลุ่มก้อนในหมู่บ้าน ศูนย์เด็กเล็ก สถานรับเลี้ยงเด็ก โรงเรียน และควบคุมโรคตามแนวทางของกรมควบคุมโรค และพิจารณาความรุนแรงของโรค ซึ่งหากมีอาการไข้สูง ≥ 39 องศาเซลเซียส และมีอาการ อาการแสดงอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้
  - 1) อาเจียน
  - 2) ท้องเสีย
  - 3) ซึม
  - 4) หอบเหนื่อย
  - 5) อาการทางระบบประสาทส่วนกลาง (ตั้งข้างต้น)

สารบัญ

◆ แนวทางการเฝ้าระวัง สอบสวนและรายงานโรค กรณีสงสัยติดเชื้อเอนเทอโรไวรัสที่มีอาการรุนแรง และการระบาดของโรคมือเท้าปาก	513
◆ แนวทางการเก็บตัวอย่างส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการฯ กรณีสงสัยการติดเชื้อเอนเทอโรไวรัส 71	515
◆ แบบสอบสวนโรคกรณีสงสัยการติดเชื้อ Enterovirus ที่มีอาการรุนแรง สำหรับโรงพยาบาล (EV-Form)	517
◆ สรุปการตรวจข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ที่ 33 ระหว่างวันที่ 14 - 20 สิงหาคม 2554	520
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 33 ระหว่างวันที่ 14 - 20 สิงหาคม 2554	523

วัตถุประสงค์ในการจัดทำ

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์

1. เพื่อให้หน่วยงานเจ้าของข้อมูลรายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา ได้ตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. เพื่อวิเคราะห์และรายงานสถานการณ์โรคที่เป็นปัจจุบัน ทั้งใน และต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการนำเสนอผลการสอบสวนโรค หรืองาน ศึกษาวิจัยที่สำคัญและเป็นปัจจุบัน
4. เพื่อเผยแพร่ความรู้ ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานทางระบาดวิทยาและสาธารณสุข

คณะที่ปรึกษา

นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน นายแพทย์ประยูร ภูนาตล
นายแพทย์ธวัช จายนีย์โยธิน นายแพทย์ประเสริฐ ทองเจริญ
นายแพทย์ดำรงฉวี อึ้งชูศักดิ์ นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร
นายองอาจ เจริญสุข

หัวหน้ากองบรรณาธิการ : นายแพทย์ภาสกร อัครเสวี

บรรณาธิการประจำฉบับ : บริมาต ตักดีศิริสัมพันธ์

บรรณาธิการวิชาการ : นายแพทย์จักรรัฐ พิทยาวงศ์อานนท์

กองบรรณาธิการ

บริมาต ตักดีศิริสัมพันธ์ สิริลักษณ์ รังมิวงศ์ พงษ์ศิริ วัฒนาศุภกิจดัด
กรรณิการ์ ทมอณพังเทียม

ฝ่ายข้อมูล

สมาน สมบุญจุนันท์ พิชรี ศรีหมอก
น.สพ. ธีรศักดิ์ ชักนำ สมเจตน์ ตั้งเจริญศิลป์

ฝ่ายจัดส่ง : พูนทรัพย์ เปียมณี เชิดชัย ดาราแจ้ง

ฝ่ายศิลป์ : ประมวล ทุมพงษ์

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ : บริมาต ตักดีศิริสัมพันธ์

ประชาสัมพันธ์

เรียน สมาชิก wesr ทุกท่าน

สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับ ASEAN Plus Three Countries ในการเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ของ ASEAN+3 (www.aseanplus3-aid.info) เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านโรคอุบัติใหม่ การระบาดของประเทศไทย

จึงขอเชิญสมาชิกทุกท่าน หากมีผลงานต้องการเผยแพร่ เช่น การสอบสวนโรคระบาด เป็น Abstract / ไรล์ฉบับสมบูรณ์ (**ต้องเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด**) ในรายงานมีแผนภูมิกราฟรูปภาพได้ (แนบไฟล์ต้นฉบับภาษาไทยมาด้วยได้)

*****กรุณาส่งไปรษณีย์ borworn67@yahoo.com *****

โดยใส่ Subject อีเมลว่า: For ASEAN publishing เพื่อผู้รับผิดชอบจะได้จัดส่งผลงานของท่านไปเผยแพร่ในหมู่ประเทศอาเซียนต่อไป

ให้รายงานโรคระบาดที่สงสัยเอนเตอร์ไวรัสที่มีอาการรุนแรงด้วย และควรพิจารณาส่งต่อไปยังกุมารแพทย์เป็นผู้ดูแล และออกสอบสวนโรคอย่างละเอียด โดยใช้แบบฟอร์ม-EV และ Fax มาที่สำนักโรคระบาดวิทยา โทรสาร 02-591-8579

หมายเหตุ ในกรณีของเด็กที่มีอาการของโรคมือ เท้า ปาก (Hand-foot-mouth disease) ICD-10: B08.4 หรือมีเฉพาะแผลในปาก (Herpangina) ICD-10: B08.5 ที่มีอาการเข้ากับนิยามที่ต้องเก็บตัวอย่างส่งตรวจ ให้รายงานทั้ง 506 และ Fax ข้อมูลสอบสวนโรคเบื้องต้นมาที่สำนักโรคระบาดวิทยา โดยแยกประเภทผู้ป่วยทั้งสองตาม ICD-10 ในรายงาน 506

3. กรณีผู้ป่วยโรคมือเท้าปาก (Hand-Foot-Mouth Disease) หรือแผลในปาก (Herpangina) ที่มีอาการไม่รุนแรง และพบผู้ป่วยมีลักษณะเป็นกลุ่มก้อน ได้แก่

- ผู้ป่วยมากกว่า 2 ราย ในศูนย์เด็กเล็ก สถานรับเลี้ยงเด็ก หรือห้องเรียนเดียวกันในโรงเรียนภายใน 1 สัปดาห์
- ผู้ป่วยมากกว่า 5 ราย ในโรงเรียนเดียวกัน หรือหมู่บ้านเดียวกันภายใน 1 สัปดาห์

ให้สอบสวนโรคและรายงานผลการสอบสวนโรค ตามแบบฟอร์ม สอบสวนโรคมือเท้าปาก ในคู่มือนิยามโรคติดเชื้อ และส่งที่สำนักงานป้องกันควบคุมโรค เก็บตัวอย่างส่งตรวจ (ตามแนวทางที่กำหนด) และควบคุมโรคตามแนวทางของกรมควบคุมโรค

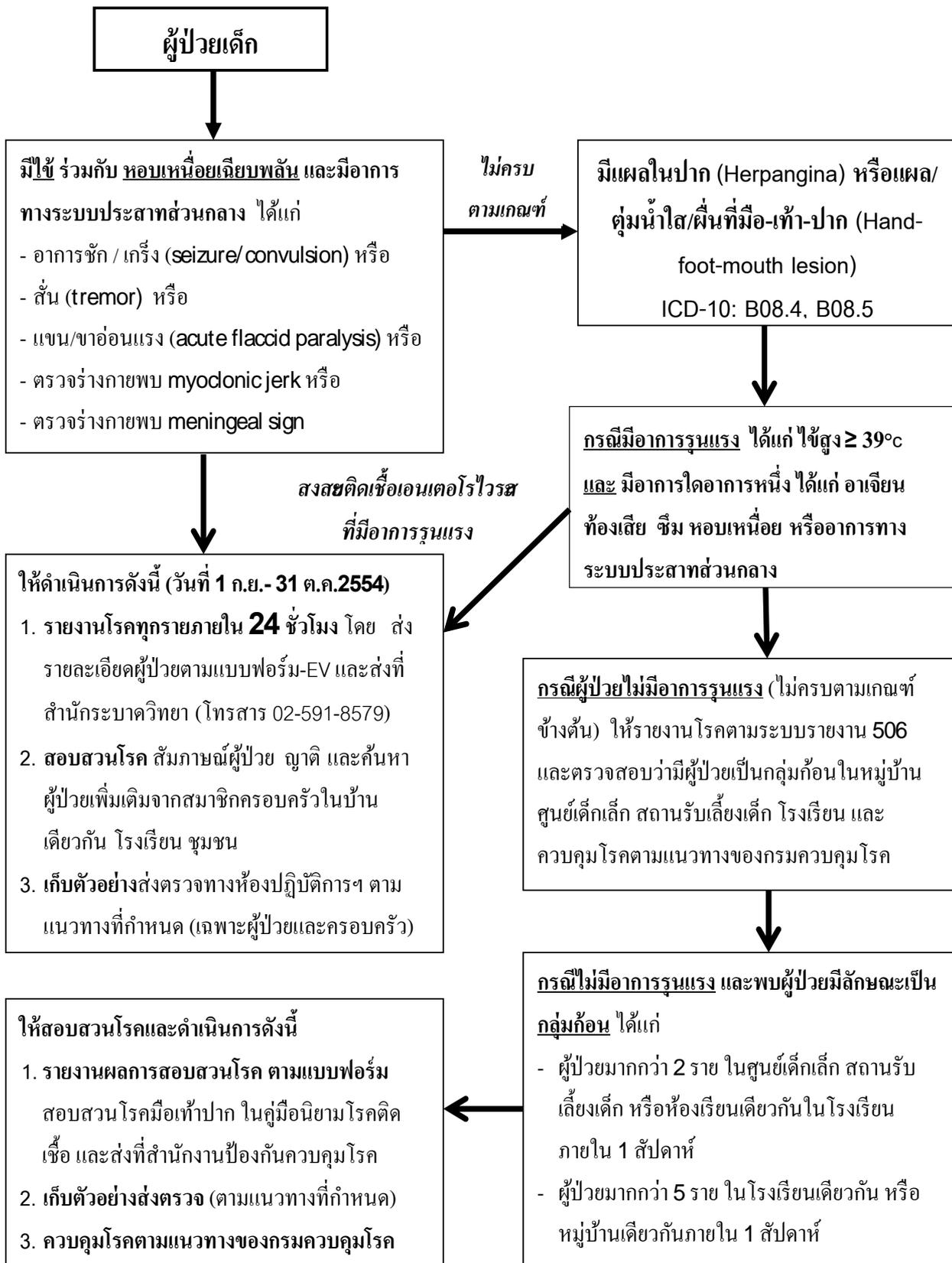
ส่งบทความ ข้อคิดเห็น หรือพบความคลาดเคลื่อนของข้อมูล
กรุณาแจ้งมายัง ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ สำนักโรคระบาดวิทยา

E-mail : wesr@windowslive.com

แนวทางการเก็บตัวอย่างส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการฯ กรณีสงสัยการติดเชื้อเอนเทอโรไวรัส 71

- **สำหรับผู้ป่วย** ที่มีอาการทางระบบประสาทส่วนกลางและหอบเหนื่อยเฉียบพลัน รวมทั้งผู้ป่วยโรคมือเท้าปากและ Herpangina ที่มีอาการรุนแรง ให้เก็บตัวอย่างส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ ณ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ดังต่อไปนี้
  - 1) เลือด (Clotted blood) ปริมาณ 3 ml. ปั่นแยกซีรัม โดยเก็บ 2 ครั้ง ห่างกัน 2 สัปดาห์
  - 2) Throat swab หรือ Tracheal suction ใส่ใน Viral transport media (VTM) สำหรับเอนเทอโรไวรัส (สี่ชมพู) ภายในช่วงสัปดาห์แรกหลังวันเริ่มมีไข้
  - 3) อุจจาระจำนวน 8 กรัม ในตลับเก็บตัวอย่าง ภายใน 2 สัปดาห์แรกหลังวันเริ่มมีไข้**กรณีที่ไม่สามารถเก็บตัวอย่างข้างต้นได้** อาจพิจารณาเก็บส่งตัวอย่างดังต่อไปนี้
  - 4) Rectal swab (ในกรณีผู้ป่วยรุนแรง) ใส่ใน VTM สำหรับเอนเทอโรไวรัส (สี่ชมพู)
  - 5) CSF ปริมาณ 2 มิลลิลิตร ใส่ภาชนะปลอดเชื้อ
- **สำหรับผู้สัมผัสร่วมบ้านผู้ป่วยอาการรุนแรง** ให้เก็บตัวอย่าง ส่งตรวจสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ดังต่อไปนี้
  - 1) ตัวอย่าง Throat swab หรือ Tracheal suction ใน viral transport media (VTM) สำหรับเอนเทอโรไวรัส (สี่ชมพู) ภายในช่วงสัปดาห์แรกหลังวันเริ่มป่วย
  - 2) ตัวอย่างอุจจาระจำนวน 8 กรัม ในตลับเก็บตัวอย่าง ภายใน 2 สัปดาห์แรกหลังวันเริ่มป่วย
- **สำหรับผู้ป่วยมือเท้าปากลักษณะเป็นกลุ่มก้อน** เช่น พบผู้ป่วยในศูนย์เด็กเล็ก สถานรับเลี้ยงเด็ก โรงเรียนชั้นอนุบาล หรือ ชั้นประถมศึกษา ที่มีอาการ Herpangina หรือ HFMD มากกว่า 2 คนขึ้นไปในเวลา 1 สัปดาห์ หรือพบผู้ป่วยมากกว่า 5 ราย ในโรงเรียนเดียวกัน หรือหมู่บ้านเดียวกันภายใน 1 สัปดาห์ ให้เก็บตัวอย่างดังต่อไปนี้
  1. กรณีพบผู้ป่วยน้อยกว่า 20 คน ให้เก็บตัวอย่างจากผู้ป่วยจำนวน 5 คนที่มีประวัติไข้ หรือมีอาการ Herpangina / Hand-foot-mouth lesion ในกลุ่มก้อนเดียวกัน
  2. กรณีพบการระบาดในกลุ่มก้อนตั้งแต่ 20 คนขึ้นไป ให้เก็บตัวอย่างจากผู้ป่วย 6 - 10 คนที่มีประวัติไข้ หรือมีอาการ Herpangina / Hand-foot-mouth lesion ในกลุ่มก้อนเดียวกัน**ส่งตรวจ ณ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุขกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์**
  - 1) ตัวอย่าง Throat swab หรือ Tracheal suction ใน viral transport media (VTM) สำหรับเอนเทอโรไวรัส (สี่ชมพู) ภายในช่วงสัปดาห์แรกหลังวันเริ่มป่วย
  - 2) ตัวอย่างอุจจาระจำนวน 8 กรัม ในตลับเก็บตัวอย่าง ภายใน 2 สัปดาห์แรกหลังวันเริ่มป่วย**ทั้งนี้ให้เลือกส่งตัวอย่างจากผู้ป่วยเก็บได้ครบถ้วนมากที่สุดเป็นหลัก**

แผนผัง : แนวทางการเฝ้าระวัง สอบสวน และรายงานโรค
 กรณีสงสัยติดเชื้อเอนเทอโรไวรัสที่มีอาการรุนแรง และการระบาดของโรคมือเท้าปาก

1. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ ..... สกุล .....

เพศ ชาย หญิง อายุ.....ปี.....เดือน วันเกิด...../...../.....

ชื่อ สกุล ผู้ปกครอง..... เกี่ยวข้องเป็น.....

เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ.....

ที่อยู่ บ้านเลขที่..... หมู่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

โรงเรียน..... ศูนย์เด็กเล็ก.....

2. ข้อมูลการป่วย

วันเริ่มมีอาการ ...../...../..... วันที่ไปโรงพยาบาล ...../...../.....

โรงพยาบาล..... ผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยใน หอผู้ป่วยหนัก (ICU)

โรคประจำตัว .....

ประวัติคลอด: ปกติ ผิดปกติ ..... น้ำหนักแรกคลอด .....กรัม APGAR score.....

PE: Temp (แรกรับ).....°C, BP.....mmHg, PR...../min, RR...../min BW.....Kg

3. อาการและอาการแสดง

อาการจากการซักประวัติ	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ	อาการแสดงจากการตรวจร่างกาย	มี	ไม่มี	ไม่ทราบ
1. ไข้				1 Temp (สูงสุด).....			
2. ลักษณะผื่นบริเวณฝ่ามือและฝ่าเท้า <ul style="list-style-type: none"> • ตุ่มนูนแดง • ตุ่มน้ำใส • ตุ่มหนอง 				2 Skin lesion <ul style="list-style-type: none"> • Rash at palms • Rash at soles • Rash at buttock 			
3. เจ็บแผลในปาก				3 Vesicles /Oral Ulcer			
4. ทานอาหารได้น้อย				4 Abnormal breath sound			
5. หวัด (น้ำมูก, ไอ, เจ็บคอ)				5 Alteration of consciousness			
6. อาเจียน				6 Hyperactive bowel sound			
7. ถ่ายเหลว				7 Meningeal irritation sign			
8. เหนื่อยหอบ				8 Myoclonic jerk			
9. ซึมลง				9 Myocarditis			
10. ชักเกร็ง				10 Pulmonary edema			
11. อื่น ๆ				11. Other			

4. ปัจจัยเสี่ยง: ผู้ป่วยมีประวัติคลุกคลีกับผู้ป่วยโรคมือเท้าปาก ภายใน 7 วันก่อนป่วย มี ไม่มี

5. ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ (Laboratory results)

1. CBC (ແຮກຮັບ): Hct.....%, WBC..... Neu.....%. L.....%, Platelet..... Date of collection ...../...../.....
2. CSF profile: cell count..... RBC..... WBC..... Protein..... Sugar..... Date of collection ...../...../.....
3. Highest Blood sugar/DTX.....%mg Date of collection...../...../.....
4. Abnormal CXR (lung, heart size)..... Date of collection...../...../.....
5. EKG..... Date of collection...../...../.....
6. Hemoculture..... Date of collection...../...../.....
7. Throat swab for EV-71..... Date of collection...../...../.....
8. Rectal swab culture/Stool culture for EV-71..... Date of collection...../...../.....
9. Clotted blood collection: First *serum*-separation tube..... Date of collection...../...../.....
 Second *serum*-separation tube..... Date of collection...../...../.....

การวินิจฉัยเบื้องต้น (Provisional diagnosis) .....

การวินิจฉัยโรคสุดท้าย (Final diagnosis) .....

ผลการรักษา ณ วันที่..... หาย กำลังรักษา เสียชีวิต ระบุวันที่..... ย้ายไปโรงพยาบาล.....

แบบคัดกรองอาการผู้ที่มีประวัติสัมผัสผู้ป่วยสงสัยโรคมือเท้าปากในครอบครัว / โรงเรียน (เฉพาะผู้ที่ได้เก็บตัวอย่างส่งตรวจ)

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่ซึ่งเป็น	ชื่อโรงเรียน	ชั้นเรียน/ ห้องเรียน	เพศ	อายุ (ปี- เดือน)	วันที่เริ่มมีไข้ หรือมีผื่นขึ้น	อาการป่วย (ให้ขีด/ ในช่องที่มีอาการเท่านั้น)								วันที่เก็บตัวอย่าง	
								ไข้	ผื่นแดงในปาก	ผื่น-ตุ่มน้ำใสที่มือ	ผื่นแดงที่ก้น	ผื่น-ตุ่มน้ำใสที่เท้า	ปวดศีรษะ	ตาแดง-อักเสบ	จุก เกร็ง	อื่นๆ	Throat swab
1																	
2																	
3																	
4																	
5																	
6																	

ชื่อผู้สัมภาษณ์(Interviewer's name)..... Tel..... Date...../...../.....

